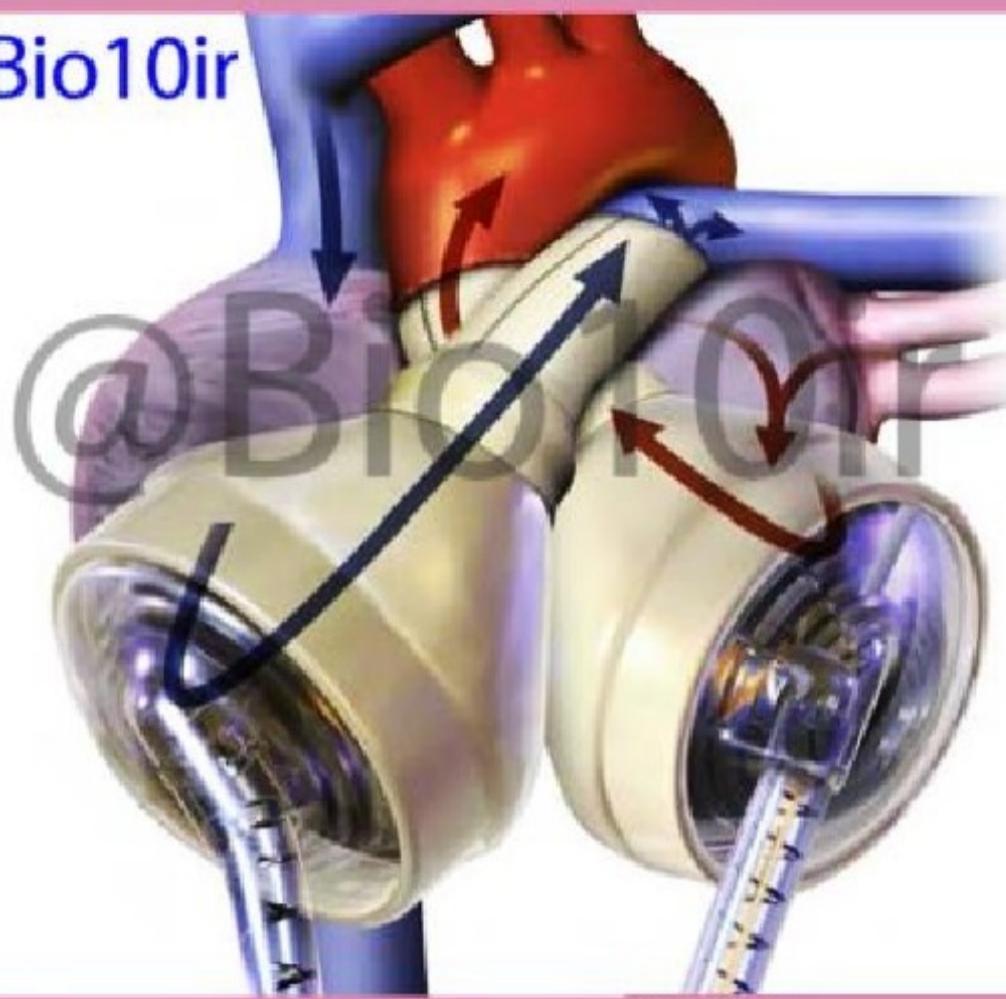

• سوالات تشریحی زیست‌شناسی پایه دهم متوسطه به همراه پاسخ

فصل چهارم: گردش مواد در بدن

@Bio10ir

www.Oloomms.ir

فصل ۴

گردش مواد در بدن

کپی برداری و استفاده از این سوالات به هر نحوی مجاز و رایگان است و از لحاظ شرعی هیچ مشکلی ندارد!

۱- هریک از سرخرگ‌ها و سیاهرگ‌ها به کدام حفره‌های قلب متصل است؟

سرخرگ آئورت به بطن چپ - سرخرگ ششی به بطن راست - بزرگ سیاهرگ زیرین و زبرین و کرونری به دهلیز راست و چهار سیاهرگ ششی به دهلیز چپ متصل هستند.

۲- خون از چه بخش‌هایی به قلب وارد شده و به چه بخش‌هایی می‌رود؟

خونِ روشن از بطن چپ و توسط آئورت به اندام‌های بدن می‌رود و خونِ تیره از بطن راست و توسط سرخرگ ششی به شش‌ها وارد می‌شود. خونِ روشن از شش‌ها وارد دهلیز چپ و خونِ تیره از اندام‌ها به دهلیز راست وارد می‌شود

۳- مسیر خون در گردش ششی و گردش عمومی بدن را توضیح دهید.

در گردش خون عمومی، خونِ روشن از بطن چپ خارج شده و به اندام‌های بدن می‌رود و پس از تبدیل شدن به خون تیره، از اندام‌ها به دهلیز راست وارد می‌شود. در گردش خون ششی، خونِ تیره از بطن راست به شش‌ها وارد می‌شود و پس از تبادل گازها خونِ روشن شده و از شش‌ها وارد دهلیز چپ می‌شود.

۴- ضخامت دیواره کدام بطن بیشتر است؟ چرا؟

ضخامت دیواره بطن چپ بیشتر است زیرا باید نیروی بیشتری برای انقباض بطن و ارسال خون به تمامی اندام‌ها ایجاد کند.

۵- نیازهای تنفسی و غذایی یاخته‌های ماهیچه قلب چگونه تامین می‌شود؟

دو سرخرگ به نام کرونری (اکلیلی) که از آئورت منشعب شده‌اند، پس از رفع نیاز یاخته‌های قلبی، با هم یکی می‌شوند و به صورت سیاهرگ به دهلیز راست متصل می‌شوند.

۶- علت بسته شدن رگ‌ها کرونری و نتیجه آن چیست؟

بسته شدن این رگ‌ها توسط لخته یا سخت شدن دیواره آنها (تصلب شرایین)، ممکن است باعث سکته یا حمله قلبی شود؛ چون در این حالت به بخشی از ماهیچه قلب، اکسیژن نمی‌رسد و یاخته‌های آن می‌میرند.

۷- نقش اصلی دریچه‌های قلب چیست؟

وجود دریچه‌ها در هر بخشی از دستگاه گردش مواد (مثل قلب یا برخی سیاهرگ‌ها) باعث یکطرفه شدن جریان خون در آن قسمت می‌شود. و از بازگشت خون به بخش قبلی جلوگیری می‌کند.

۸- ساختار دریچه‌های قلب چگونه است؟ توضیح دهید.

در ساختار دریچه‌ها، بافت ماهیچه‌ای به کار نرفته بلکه همان بافت پوششی است که چین خورده است و دریچه‌ها را می‌سازد؛ البته وجود بافت پیوندی به استحکام آنها کمک می‌کند. وجود اسکلت فیبری باعث استحکام دریچه‌ها قلبی می‌شود.

۹- عامل باز و بسته شدن دریچه‌های قلب چیست؟

ساختار خاص دریچه‌ها و تفاوت فشار در دو طرف آنها، باعث باز یا بسته شدن دریچه‌ها می‌شود.

۱۰- انواع دریچه‌ها را نام برد و محل هریک را در قلب بنویسید.

۱- دریچه‌های دهلیزی بطنی: دریچه بین دهلیز چپ و بطن چپ، دولختی (میترال) نام دارد و دریچه بین دهلیز راست و بطن راست، سه لختی نامیده می‌شود. این نوع دریچه‌ها از بازگشت خون به دهلیزها جلوگیری می‌کنند. ۲- دریچه‌های سرخرگی: در ابتدای سرخرگ‌های خروجی از بطن‌ها، دریچه‌های سینی قرار دارند که از بازگشت خون به بطن جلوگیری می‌کنند.

۱۱- انواع صداهای قلب را در حالت طبیعی نام برد و ویژگی هریک را بنویسید.

صدای اول (پووم) قوی، گنگ و طولانی‌تر است و صدای دوم (تاک) کوتاه‌تر و واضح است.

۱۲- صدای اول و دوم قلب مربوط به چیست و چه زمانی ایجاد می‌شود؟

صدای اول به بسته شدن دریچه‌های دولختی و سه لختی در هنگام شروع انقباض بطن‌ها مربوط است. صدای دوم مربوط به بسته شدن دریچه‌های سینی است که با شروع استراحت بطن، همراه است و زمانی شنیده می‌شود که خون وارد شده به سرخرگ‌های آئورت و ششی، قصد برگشت به بطن‌ها دارد و با بسته شدن دریچه‌های سینی، جلوی آن گرفته می‌شود.

۱۳- در چه مواردی، صداهای غیرطبیعی از قلب شنیده می‌شود؟

در برخی بیماری‌ها به ویژه اختلال در ساختار دریچه‌ها، بزرگ شدن قلب یا نقايس مادرزادی مثل کامل نشدن دیواره میانی حفره‌های قلب، ممکن است صداهای غیرعادی شنیده شود.

۱۴- کیسهٔ محافظت کنندهٔ اطراف قلب شامل چه لایه‌هایی است؟

لایهٔ خارجی آن پریکارد (پیراشامه) نام دارد و از بافت پیوندی رشت‌های و بافت پوششی سنگ فرشی ساده تشکیل شده است. لایهٔ داخلی این کیسهٔ اپی کارد (برون شامه) است که در آن بافت پوششی سنگ فرشی ساده وجود دارد که توسط لایه‌ای از بافت پیوندی، پشتیبانی می‌شود. رگ‌ها و اعصاب قلب در این لایهٔ پیوندی قرار دارند و بافت چربی که عموماً قلب را احاطه می‌کند نیز در این لایه، تجمع می‌یابد.

۱۵- فضای آب‌شامه‌ای چیست و چه نقشی دارد؟

بین پیراشامه و برون شامه فضایی هست که با مایع آبکی (مایع آب‌شامه‌ای) پر شده است. این مایع نیز ضمن محافظت از قلب، به حرکت روان قلب درون حفره کمک می‌کند.

۱۶- ضخیم‌ترین لایهٔ قلب چه نام دارد و از چه یاخته‌هایی تشکیل شده است؟

ضخیم‌ترین لایهٔ دیواره قلب، ماهیچه قلب (میوکارد) است که عمدتاً از یاخته‌های بافت ماهیچه‌ای قلبی تشکیل شده است. بین این یاخته‌ها، مقداری بافت پیوندی متراکم به نام استخوانگان (اسکلت) فیبری قرار دارد. این بافت، رشته‌های کلاژن ضخیمی دارد که در جهات مختلف قرار گرفته و بسیاری از یاخته‌های ماهیچه‌ای به آنها چسبیده‌اند. رشته‌های عصبی نیز در بین این یاخته‌ها پخش شده‌اند.

۱۷- ساختار درونی‌ترین لایهٔ قلب را توضیح دهید.

سطح داخلی حفره‌های قلبی توسط لایه‌ای نازک از بافت پوششی سنگ فرشی ساده؛ به نام درون شامه (آندوکارد) پوشیده شده است. این لایه در تشکیل دریچه‌های قلب نیز شرکت می‌کند.

۱۸- ساختار بافتی دریچه‌های قلب چگونه است؟

دريچه‌های قلبی از یک قسمت مرکزی از جنس بافت پیوندی رشته‌ای متراکم تشکیل شده و در دو طرف با درون شامه پوشیده شده‌اند. دریچه‌ها در قاعده به استخوانگان فیبری قلب، متصل شده‌اند.

۱۹- ویژگی‌های ماهیچه قلبی را بنویسید.

دارای ظاهری مخطط - دارای واحدهای انقباضی منظم با قدرت انقباض - غیرارادی - دارای یاخته‌های منفرد و نسبتاً کوچک - دارای یک یا دو هسته - دارای صفحات درهم رفته (بینایی‌نی)

۲۰- نقش صفحات بینایی‌نی در بافت ماهیچه ای قلب چیست؟

نوع ارتباط یاخته‌ای در این صفحات باعث می‌شود پیام انقباض و استراحت به سرعت بین یاخته‌های ماهیچه قلب منتشر شود و قلب در انقباض و استراحت مانند یک توده یاخته‌ای واحد عمل کند.

۲۱- چرا انتشار تحریک انقباض، از دهلیزها به بطن‌ها فقط از طریق شبکه هادی قلب انجام می‌شود؟ (چرا پیام انقباض دهلیزها به طور همزمان به بطن‌ها منتشر نمی‌شود؟)

زیرا در محل ارتباط ماهیچه دهلیزها به ماهیچه بطن‌ها یک لایه بافت پیوندی عایق وجود دارد.

۲۲- شبکه هادی قلب چیست؟

تقریباً یک درصد یاخته‌های ماهیچه قلبی ویژگی‌هایی دارند که آنها را برای تحریک طبیعی قلب، اختصاصی کرده است. این یاخته‌ها به صورت شبکه‌ای از رشته‌ها و گره‌ها در بین یاخته‌های ماهیچه قلبی گستردۀ شده‌اند و به مجموعه آنها، شبکه هادی قلب گفته می‌شود.

۲۳- شبکه هادی قلب شامل چه بخش‌هایی است؟

شامل گره سینوس دهلیزی (پیشاهنگ یا ضربان‌ساز) و گره دهلیزی بطنی و دسته‌هایی از تارهای تخصص یافته برای هدایت سریع جریان الکتریکی است.

۲۴- ویژگی‌ها و محل گره‌های شبکه هادی قلب چیست؟

گره سینوس دهلیزی (پیشاهنگ یا ضربان‌ساز) در دیواره پشتی دهلیز راست و زیر منفذ بزرگ سیاهرگ بالایی قرار دارد. این گره بزرگ‌تر است و شروع کننده تکانه‌های قلبی است. گره دوم یا گره دهلیزی بطنی در دیواره پشتی دهلیز راست، بلافاصله در عقب دریچه سه لختی است.

۲۵- دو گره شبکه هادی قلب چگونه باهم مرتبط می‌شوند؟ توضیح دهید.

ارتباط بین این دو گره از طریق مسیرهای بین گرهی انجام می‌شود این مسیرها شامل دسته‌ای از تارهای ماهیچه ای خاص هستند که با هم‌دیگر ارتباط یاخته‌ای تنگاتنگی دارند و می‌توانند با سرعت، جریان الکتریکی ایجاد شده در گره پیشاهنگ را به گره دوم منتقل کنند.

۲۶- ویژگی دسته تارهای بطنی چیست و مسیر آنها در دیواره قلب چگونه است؟

دسته تارهای ماهیچه ای خاص در دیواره بین دو بطن، دسته‌های قطورتری را ایجاد می‌کنند که سرعت هدایت بسیار بالایی دارند. این دسته تارها از دیواره بین دو بطن عبور می‌کند و با دوشاخه شدن، به سمت پایین و تا نوک قلب ادامه پیدا می‌کنند، سپس دور تا دور بطن‌ها را احاطه کرده و در سپس به درون دیواره بطن‌ها گسترش پیدا می‌کنند.

۲۷- چرا فرستادن پیام از گره دهلیزی بطنی به درون بطن، با فاصله زمانی انجام می‌شود؟

تا فرصت کافی برای پر شدن بطن‌ها وجود داشته باشد. در این فاصله خون از دهلیزها وارد بطن‌ها می‌شود و بطن‌ها با خون پر می‌شوند. سرعت هدایت پیام در گره دهلیزی بطنی کم بوده و اگر این چنین نبود دهلیز و بطن تقریباً همزمان منقبض می‌شدند.

۲۸- چرا انقباض بطن‌ها از قسمت پایین آن‌ها شروع می‌شود و به سمت بالا ادامه می‌یابد؟

چون بطن‌ها خون را به سمت بالا و به درون سرخرگ‌ها می‌فرستند برای تخلیهٔ کامل بطن بهتر است انقباض از پایین شروع و به سمت بالا ادامه یابد.

۲۹- چرخهٔ قلبی چیست و چه وقایعی رخ می‌دهد؟

استراحت (دیاستول) و انقباض (سیستول) قلب را، که به طور متناوب انجام می‌شود، چرخهٔ قلبی می‌گویند. در طی هر چرخه، قلب با خون سیاهرگ‌ها به طور غیرفعال پر، و سپس به طور فعال، منقبض می‌شود و خون را به سراسر بدن می‌فرستد. چرخهٔ قلب شامل ۳ مرحله است: انبساط قلب (استراحت عمومی) – انقباض دهلیزی – انقباض بطئی

۳۰- ویژگی‌های مرحلهٔ استراحت عمومی قلب را بنویسید.

در این مرحله، تمام قلب در حال استراحت است. خون بزرگ سیاهرگ‌ها وارد دهلیز راست و خون سیاهرگ‌های ششی به دهلیز چپ وارد می‌شود. این مرحله ۴/۰ ثانیه طول می‌کشد.

۳۱- در مرحلهٔ انقباض دهلیزی چه تغییراتی رخ می‌دهد؟

این مرحله بسیار زودگذر است و انقباض دهلیزها صورت می‌گیرد و با انجام آن، بطن‌ها به طور کامل با خون پر می‌شوند. این مرحله ۱/۰ ثانیه طول می‌کشد. انبساط (دیاستول) دهلیزها ۷/۰ ثانیه طول می‌کشد.

۳۲- ویژگی‌های مرحلهٔ انقباض بطئی را بنویسید.

انقباض بطن‌ها صورت می‌گیرد و خون از طریق سرخرگ‌ها به همهٔ قسمت‌های بدن ارسال می‌شود. این مرحله حدود ۳/۰ ثانیه طول می‌کشد. انبساط (دیاستول) بطن‌ها ۵/۰ ثانیه طول می‌کشد.

۳۳- وضعیت دریچه‌های قلب در هریک از مراحل چرخهٔ قلب چگونه است؟

دريچه‌های دهلیزی-بطئی هنگام انقباض بطن‌ها بسته و در بقیهٔ حالات بازنده. دریچه‌های سینی شکل هنگام انقباض بطن‌ها بازنده و در بقیهٔ حالات بسته‌اند. توجه کنید که هیچ‌گاه همهٔ دریچه‌ها همزمان باز نیستند. اما در زمان شروع صدای اول و شروع صدای دوم قلب، هر چهار دریچه بسته‌اند.

۳۴- دریچه‌های دهلیزی بطئی و دریچه‌های سینی چه زمانی بسته می‌شوند؟

هنگامی که فشار خون در بطن از فشار خون در دهلیز بیشتر باشد، دریچه‌های دهلیزی بطئی بسته شده و زمانی که فشار خون در سرخرگ‌ها بیشتر از فشار خون در بطن‌ها باشد، دریچه‌های سینی بسته می‌شوند.

۳۵- منظور از حجم ضربه‌ای و برون ده قلبی چیست؟

حجم خونی که در هر انقباض بطئی از یک بطن خارج، و وارد سرخرگ می‌شود، حجم ضربه‌ای نامیده می‌شود. اگر حجم ضربه‌ای را در تعداد ضربان قلب در دقیقه ضرب کنیم، برون ده قلبی به دست می‌آید.

۳۶- چه عواملی در برون ده قلبی موثر است؟ و مقدار آن در افراد بالغ چقدر است؟

عواملی مانند سوخت و ساز پایهٔ بدن، مقدار فعالیت بدنی، سن و اندازهٔ بدن در آن مؤثر است. میانگین برون ده قلبی در بالغان در حالت استراحت حدود پنج لیتر در دقیقه است.

۳۷- منظور از الکتروکاردیوگراف، الکتروکار迪وگرافی و الکتروکاردوگرام چیست؟

الکتروکاردیوگراف دستگاهی است که پیام‌های الکتریکی را دریافت و ثبت می‌کند. الکتروکاردیوگرافی روشی است که در آن پیام‌های الکتریکی قلب توسط الکتروکاردیوگراف ثبت می‌شود. الکتروکاردیوگرام (ECG) یا نوار قلب، منحنی‌ای است که در آن امواج الکتریکی قلب روی کاغذ یا صفحه نمایشگر ثبت می‌شود.

۳۸- هریک از امواج الکتروکاردیوگرام چه زمانی ثبت می‌شود؟

موج P کمی پیش از شروع انقباض دهلیزها، موج QRS کمی پیش از شروع انقباض بطن‌ها و موج T کمی پیش از شروع استراحت بطن‌ها (یا کمی پیش از پایان یافتن انقباض بطن‌ها) ثبت می‌شود.

۳۹- باتوجه به شکل مقابل در هریک از نقاط A و B وضعیت دریچه‌های چگونه است؟

در نقطه A دریچه‌های دولختی و سه لختی بسته می‌شوند و صدای اول قلب ایجاد می‌شود و در همین لحظه، بیشترین خون در بطن‌ها و کمترین خون در دهلیزها قرار دارد. در نقطه B دریچه‌های سینی بسته شده و صدای دوم قلب ایجاد می‌شود. در این لحظه بیشترین خون در دهلیزها و کمترین خون در بطن‌ها قرار دارد.

۴۰- افزایش و کاهش ارتفاع موج QRS بیانگر چه مشکلات قلبی می‌تواند باشد؟

افزایش ارتفاع QRS نشانه بزرگ شدن قلب در اثر فشار خون مزمن یا تنگی دریچه‌ها است. کاهش ارتفاع QRS نشانه سکته قلبی یا آنفارکتوس باشد.

۴۱- افزایش یا کاهش فاصله منحنی‌ها در الکتروکاردیوگرام، نشانه چه مشکلاتی می‌تواند باشد؟

اشکال در بافت هادی قلب، اشکال در خون رسانی رگ‌های کرونری و یا آسیب به بافت قلب در اثر حمله قلبی

۴۲- سه لایه اصلی تشکیل دهنده سرخرگ‌ها و سیاهرگ‌ها نام ببرید.

لایه داخلی آنها بافت پوششی سنگفرشی است که در زیر آن، غشای پایه قرار گرفته است. لایه میانی آن، ماهیچه صاف است که همراه این لایه رشته‌های کشسان (الاستیک) زیادی وجود دارد. آخرین لایه نیز، بافت پیوندی دیگری است که لایه خارجی آنها را می‌سازد.

۴۳- ویژگی ساختاری سرخرگ‌ها را شرح دهید و اهمیت آن را بنویسید.

ضخامت لایه ماهیچه‌ای و پیوندی در سرخرگ‌ها بیشتر است تا بتوانند فشار زیاد وارد شده از سوی قلب را تحمل و هدایت کنند. به همین دلیل سرخرگ‌ها در برش عرضی، بیشتر گرد دیده می‌شوند.

۴۴- ویژگی ساختاری سیاهرگ‌ها چگونه است؟

سیاهرگ‌ها دیواره‌ای نازک‌تر دارند و حفره داخل آنها گسترده‌تر و بیشتر است. در عین حال، بسیاری از سیاهرگ‌ها دریچه‌هایی دارند که جهت حرکت خون را یک طرفه می‌کنند. (دریچه‌های لانه کبوتری)

۴۵- ساختار مویرگ‌ها چگونه است و چه ارتباطی با وظیفه آن‌ها دارد؟

مویرگ‌ها فقط یک لایه بافت پوششی همراه با غشای پایه دارند. این ساختار با وظیفه آنها که تبادل مواد بین خون و آب میان بافتی است، هماهنگی دارد. در دیواره مویرگ‌ها لایه ماهیچه‌ای وجود ندارد.

۴۶- بنداره مویرگی چیست و چه نقشی دارد؟

در ابتدای بعضی از مویرگ‌ها از جمله مویرگ‌های روده، حلقه‌ای ماهیچه‌ای وجود دارد که میزان جریان خون در آن‌ها را تنظیم می‌کند و به آن بنداره مویرگی گویند.

۴۷- تنظیم اصلی جریان خون در مویرگ‌ها چگونه انجام می‌شود؟

تنظیم اصلی جریان خون در مویرگ‌ها براساس نیاز بافت به اکسیژن و مواد مغذی و با انقباض و انبساط سرخرگ‌های کوچکی انجام می‌شود که قبل از مویرگ‌ها قرار دارند.

۴۸- سرخرگ‌ها چگونه پیوستگی جریان خون را حفظ می‌کنند؟

وقتی بطن منقبض می‌شود، ناگهان مقدار زیادی خون وارد سرخرگ‌ها شده و سرخرگ‌ها گشاد می‌شوند تا خون را در خود جای دهند. در هنگام استراحت بطن، دیواره کشسان سرخرگ‌ها جمع می‌شود و خون را با فشار به جلو می‌راند. این فشار باعث هدایت خون در رگ‌ها و جلوگیری از منقطع شدن حرکت خون در هنگام استراحت قلب می‌شود.

۴۹- نبض چیست؟

تفییر حجم سرخرگ، به دنبال هر انقباض بطن، به صورت موجی در طول سرخرگ‌ها پیش می‌رود و به صورت نبض احساس می‌شود.

۵۰- چرا سرخرگ‌های کوچک در برابر جریان خون مقاومت می‌کنند؟

در سرخرگ‌های کوچک‌تر، میزان لایه کشسان، کمتر و ضخامت لایه ماهیچه‌ای صاف، بیشتر است. این ساختار باعث می‌شود با ورود خون، قطر این رگ‌ها تغییر زیادی نکند و با وجود دهانه باریک، در برابر جریان خون مقاومت کنند.

۵۱- میزان مقاومت سرخرگ‌های کوچک چگونه تغییر می‌کند؟

این سرخرگ‌ها در زمان انقباض ماهیچه صاف دیواره، بیشتر و در هنگام استراحت، کمتر می‌شود. کم و زیاد شدن این مقاومت، میزان ورود خون به مویرگ‌ها را تنظیم می‌کند.

۵۲- چرا بیشتر سرخرگ‌های بدن در قسمت‌های عمقی هر اندام قرار گرفته‌اند؟

زیرا اگر سرخرگی در بدن بریده شود، به دلیل فشار خون زیاد درون سرخرگ، خون با سرعت زیاد از آن بیرون خواهد ریخت و بسیار خطرناک است.

۵۳- فشارخون چیست؟

فشار خون، نیرویی است که از سوی خون بر دیواره رگ وارد می‌شود و ناشی از انقباض دیواره بطن‌ها یا سرخرگ‌ها است.

۵۴- فشاربیشینه و فشار کمینه را تعریف کنید.

فشار بیشینه فشاری است که انقباض بطن روی سرخرگ وارد می‌کند و مقدار آن ۱۲۰ میلیمتر جیوه است. فشار کمینه در هنگام استراحت قلب، فشاری است که دیواره سرخرگ باز شده، در هنگام بسته شدن به خون وارد می‌کند و مقدار آن ۸۰ میلیمتر جیوه است.

۵۵- چه عواملی می‌تواند روی فشارخون تاثیر گذارد؟

چاقی، تغذیه نامناسب به ویژه مصرف چربی و نمک زیاد، دخانیات، استرس (فشار روانی) و سابقه خانوادگی.

۵۶- تبادل مواد بین خون و یاخته‌های بدن، در کدام رگ‌ها انجام می‌شود؟ در مویرگ‌ها

۵۷- چرا تبادل مواد در مویرگ‌ها به سرعت انجام می‌شود؟

دیواره نازک و جریان خون گند، شبکه وسیع مویرگ‌ها و فاصله کم مویرگ‌ها تا یاخته‌ها، مبادله سریع مولکول‌ها را از طریق انتشار، آسان‌تر می‌کند.

۵۸- دیواره مویرگ‌ها چه ویژگی‌هایی دارد؟

دیواره مویرگ‌ها، فقط از یک لایه یاخته‌های پوششی سنگ فرشی ساخته شده است و ماهیچه صاف ندارد. لب یاخته‌های این بافت، پهن و نازک روی هم قرار گرفته و در همان قسمت، منفذی به وجود می‌آید که عبور مواد را امکان‌پذیر می‌سازند.

۵۹- سطح بیرونی مویرگ‌ها را چه لایه‌ای احاطه کرده است؟ نقش آن چیست؟

سطح بیرونی مویرگ‌ها را غشای پایه، احاطه می‌کند و نوعی صافی مولکولی برای محدود کردن عبور مولکول‌های بسیار درشت به وجود می‌آورد.

۶۰- ویژگی مویرگ‌های پیوسته چیست؟ مثال بزنید.

در مویرگ‌های پیوسته، یاخته‌های بافت پوششی با هم دیگر ارتباط تنگاتنگی دارند. در ماهیچه‌ها، شش‌ها، بافت چربی و دستگاه عصبی مرکزی (مغز و نخاع) یافت می‌شود که ورود و خروج مواد در آنها به شدت تنظیم می‌شود.

۶۱- مویرگ‌های منفذدار چه ویژگی‌هایی دارند؟ در چه اندام‌هایی وجود دارند؟

مویرگ‌های منفذدار در کلیه‌ها، غدد درون ریز و روده وجود دارند. این مویرگ‌ها با داشتن منفذ گستردۀ، مشخص می‌شوند که با لایه‌ای پروتئینی پوشیده شده‌اند. لایه پروتئینی، عبور مولکول‌های درشت مثل پروتئین‌ها را محدود می‌کند.

۶۲- ویژگی مویرگ‌های ناپیوسته را بنویسید و مثال بزنید.

مویرگ‌های ناپیوسته در مغز استخوان، جگر و طحال یافت می‌شوند. فاصله یاخته‌های بافت پوششی در این مویرگ‌ها آنقدر زیاد است که به صورت حفره‌هایی در اندام دیده می‌شود.

۶۳- مواد محلول بین خون و مایع بین یاخته از چه راه‌هایی مبادله می‌شوند؟

الف) انتشار ب) درون بری و برون رانی ج) جریان توده‌ای

۶۴- چه نوع مولکول‌هایی از طریق منفذ دیواره مویرگ‌ها منتشر می‌شوند؟ مثال بزنید.

مولکول‌هایی که انحلال آن‌ها در لیپیدهای غشا کم است، از طریق منفذ منتشر می‌شوند مثل گلوکز و یون‌های سدیم و پتاسیم.

۶۵- مولکول‌هایی که از غشای یاخته‌های پوششی دیواره مویرگ منتشر می‌شوند چه ویژگی‌ای دارند؟ مثال بزنید.

مولکول‌هایی که انحلال آن‌ها در لیپیدهای غشا بیشتر است از غشای یاخته‌های دیواره مویرگ منتشر می‌شوند مثل اکسیژن و کربن دی‌اکسید و اوره.

۶۶- مولکول‌های آب با کدام روش از دیواره مویرگ منتشر می‌شوند؟

هم از طریق منفذ پرآب و هم از طریق غشای یاخته‌های دیواره مویرگ منتشر می‌شوند.

۶۷- پروتئین‌های درشت با چه روشی از دیواره مویرگ عبور می‌کنند؟

پروتئین‌های درشت، چون نمی‌توانند از منافذ غشای یاخته‌های بافت پوششی عبور کنند با درون بُری وارد یاخته‌های پوششی شده و با بردن رانی از آنها خارج می‌شوند.

۶۸- منظور از جریان توده‌ای در مویرگ‌ها چیست؟

در این روش، انتقال مواد از منافذ دیواره مویرگ‌ها صورت می‌گیرد که عامل آن اختلاف فشار (نه اختلاف غلظت) میان درون و بیرون مویرگ است.

۶۹- نیروهایی که در تبادل مواد بین مویرگ و مایع میان یاخته‌ای موثر است را نام ببرید.

۱- فشار اسمزی حاصل از وجود پروتئین‌ها در خون ۲- باقیمانده فشار خون که فشار تراوoshi نام دارد.

۷۰- فشار اسمزی و فشار تراوoshi در ابتدا و انتهای مویرگ را باهم مقایسه کنید.

فشار تراوoshi در طرف سرخرگی (ابتدای مویرگ) بیشتر از فشار اسمزی است و باعث خروج توده‌ای از مواد از مویرگ می‌شود. و این مواد در اختیار یاخته‌ها قرار می‌گیرد. فشار اسمزی در طرف سیاهرگی (انتهای مویرگ)، بیشتر از فشار تراوoshi است و باعث بازگشت توده‌ای مواد به مویرگ می‌شود.

۷۱- کاهش و افزایش پروتئین‌ها خون چه تاثیری بر فشار اسمزی می‌گذارد؟

کمبود پروتئین‌های خون، باعث کاهش فشار اسمزی، و افزایش فشار درون سیاهرگ فشار تراوoshi می‌شود. در نتیجه، مواد خارج شده از مویرگ به خون باز نمی‌گردند.

۷۲- علت ایجاد خیز (ادم) چیست؟

خروج پلاسمای مواد محلول در آن از مویرگ، باعث تورم برخی بافت‌های بدن می‌شود که به آن خیز می‌گویند. مصرف زیاد نمک (افزایش سدیم خون) و مصرف کم مایعات نیز می‌تواند به خیز منجر شود.

۷۳- چه عواملی به جریان خون در سیاهرگ‌ها کمک می‌کند؟

تلمبۀ ماهیچۀ اسکلتی - دریچه‌های لانه کبوتری - فشار مکشی قفسۀ سینه

۷۴- نقش تلمبۀ ماهیچۀ ای اسکلتی چیست؟

انقباض ماهیچه‌های دست و پا، شکم و دیافراگم، به سیاهرگ‌های مجاور خود فشاری وارد می‌کنند که باعث حرکت خون در سیاهرگ به سمت قلب می‌شود.

۷۵- دریچه‌های لانه کبوتری در سیاهرگ‌ها چه اهمیتی دارند؟

این دریچه‌های در سیاهرگ‌های دست و پا، جریان خون را یک طرفه و به سمت بالا هدایت می‌کنند. در هنگام انقباض هر ماهیچه در سیاهرگ مجاور آن، دریچه‌های بالایی باز و دریچه‌های پایین، بسته می‌شوند.

۷۶- منظور از فشار مکشی قفسۀ سینه چیست؟

در هنگام دم که قفسۀ سینه باز می‌شود، فشار از روی سیاهرگ‌های نزدیک قلب برداشته می‌شود و درون آنها فشار مکشی ایجاد می‌شود که خون را به سمت بالا می‌کشد.

۷۷- دستگاه لنفي شامل چه اجزاي است؟

شامل رگ‌های لنفي، گره‌های لنفي و اندام‌های لنفي است. به مجموعه مایعات و مواد وارد شده به رگ‌های لنفي، لنف گفته می‌شود.

۷۸- سه وظيفه دستگاه لنفي را نام برد و توضيح دهيد.

الف) وظيفه اصلی آن، تصفیه و بازگرداندن آب و مواد دیگری است که از مویرگ‌ها به فضای میان بافتی نشت پیدا کرده، و نتوانسته اند به مویرگ برگردند. ب) انتقال چربی‌های جذب شده از دیواره روده کوچک به خون. ج) تولید و استقرار لنفوسيت‌ها در گره‌ها و اندام‌های لنفي، به از بین بردن عوامل بيماري زا كمك می‌كند.

۷۹- مسیر حرکت لنف در دستگاه لنفي چگونه است؟

جريان لنف از مویرگ‌های لنفي به رگ‌های لنفي بزرگ‌تر می‌پيوندد و با اتصال دو مجرای لنفي به سياهرگ‌های سينه (زير ترقوه اي چپ و راست) پايان مي‌پذيرد. بنابراین، لنف پس از تصفیه شدن به دستگاه گرداش خون بر می‌گردد.

۸۰- چند اندام لنفي مثال بزنيد و نقش آن‌ها را بنويسيد.

لوزه‌ها، تيموس، طحال و آپانديس که مجموعاً به آنها اندام‌های لنفي می‌گويند، مانند گره‌های لنفي مراكز توليد لنفوسيت‌ها هستند.

۸۱- آيد دستگاه لنفي می‌تواند برای بدن مشکل ايجاد کند؟ چگونه؟

بله، دستگاه لنفي، با داشتن مویرگ‌های منفذ دار، در پخش ياخته‌های سرطانی در قسمت‌های مختلف بدن نيز مؤثر است.

۸۲- چه عواملی در تنظيم فعالیت دستگاه گرداش خون نقش دارند؟

دستگاه عصبی خودمختار (سپاتیک و پاراسمپاتیک) - هورمون‌ها - تنظیم موضعی جريان خون - سازوکارهای انعکاسي برای حفظ فشار سرخرگی

۸۳- اعصاب سمتیک، چه تاثیری بر فعالیت دستگاه گرداش خون دارد؟

اعصاب سمتیک در بین ياخته‌های ماهیچه‌ای بطن‌ها پخش هستند و فعالیت قلب را افزایش می‌دهد. اين اعصاب همچنان به رگ‌های خونی کلیه‌ها، روده‌ها، طحال و پوست متصل هستند تا در حالت فعالیت یا فشار روانی، رگ‌های خونی اين اندام‌ها را تنگ کنند.

۸۴- اعصاب پاراسمپاتیک چه تاثیری بر دستگاه گرداش خون دارد؟

اعصاب پاراسمپاتیک به گره‌های شبکه‌های متصل هستند و فعالیت قلب را کاهش می‌دهد.

۸۵- مرکز هماهنگی اعصاب خودمختار در کجا واقع است و چه نقشی دارد؟

در بصل النخاع و پل مغزی و در نزدیکی مرکز تنظیم تنفس قرار دارد و همکاری این مراكز، نیاز بدن به مواد مغذی و اکسیژن را در شرایط خاص به خوبی تأمین می‌کند.

۸۶- نقش هورمون‌ها در تنظیم فعالیت دستگاه گرداش خون چیست؟

در حالت‌های ویژه فشار روانی مثل نگرانی، ترشح بعضی از هورمون‌ها از غدد درون ریز مثل فوق کلیه، افزایش می‌یابد. این هورمون‌ها با اثر روی بعضی اندام‌ها مثل قلب، کبد و کلیه، فشارخون و ضربان قلب را افزایش می‌دهند.

۸۷- چه موادی می توانند قطره را افزایش دهند (گشاد کنند)?

کربن دی اکسید، یون پتاسیم و یون هیدروژن از جمله این مواد هستند که با تأثیر بر ماهیچه های صاف دیواره رگ ها، سرخرگ های کوچک را گشاد و بنداره های مویرگی را باز می کنند تا میزان جریان خون در آنها افزایش یابد.

۸۸- مواد تنگ کننده رگ را نام برد و اهمیت آن ها را بنویسید.

ورود بعضی از مواد مانند یون کلسیم به درون مایعات بدن نیز باعث تنگی رگ ها می شود. تغییر مقدار این مواد در بافت ها باعث تنظیم موضعی جریان خون در بافت ها می شود.

۸۹- منظور از سازوکارهای انعکاسی برای حفظ فشار سرخرگی چیست؟

در بدن گیرنده هایی وجود دارد که پس از تحریک، به مراکز عصبی پیام می فرستند تا فشار سرخرگی در حد طبیعی حفظ، و نیازهای بدن در شرایط خاص تأمین شود.

۹۰- انواع گیرنده هایی که در بدن باعث حفظ فشار سرخرگی می شوند را نام برد و توضیح دهید.

الف) گیرنده های فشاری: این گیرنده ها در دیواره سرخرگ های گرددش عمومی قرار دارند. ب) گیرنده های شیمیایی: گیرنده های حساس به کمبود اکسیژن، افزایش کربن دی اکسید و یون هیدروژن

۹۱- خون چه نوع بافتی است و شامل چه اجزایی می باشد؟

خون، نوعی بافت پیوندی است که به طور منظم و یک طرفه در رگ های خونی جریان دارد و دارای دو بخش است: خوناب که حالت مایع دارد و ۵۵ درصد حجم خون را تشکیل می دهد و بخش یاخته ای که گوییچه های قرمز، گوییچه های سفید و گرده ها (پلاکت) را شامل می شود و ۴۵ درصد از حجم خون را تشکیل می دهد.

۹۲- منظور از هماتوکریت (خون بهر) چیست؟

به درصد حجمی یاخته های خونی، خون بهر (hematocrit) می گویند. افزایش آن تا ۵۰ درصد مشکلی ایجاد نمی کند ولی بیش از آن باعث افزایش غلظت خون می شود و خطرناک است.

۹۳- وظایف خون را نام ببرید.

۱- انتقال مواد غذایی، اکسیژن، کربن دی اکسید، هورمون ها و مواد دیگر ۲- به تنظیم دمای بدن و یکسان کردن دما در نواحی مختلف بدن کمک می کند. ۳- در ایمنی و دفاع در برابر عوامل خارجی نقش اساسی دارد. ۴- در هنگام خون ریزی، به کمک عواملی، از هدر رفتن خون جلوگیری می کند.

۹۴- پروتئین های خوناب (پلاسمما) چه نقشی دارند؟

حفظ فشار اسمزی خون، انتقال مواد، تنظیم pH، انعقاد خون و ایمنی بدن.

۹۵- هریک از پروتئین ها زیر چه نقشی در بدن دارند؟

- آلبومین: حفظ فشار اسمزی خون و انتقال بعضی از داروهای مثل پنی سیلین - فیبرینوژن: انعقاد خون - گلوبولین ها: ایمنی و مبارزه با عوامل بیماری زا - انواع گلوبولین ها و هموگلوبین: جذب و انتقال یون ها و تنظیم pH خون.

۹۶- ترکیبات پلاسمما (خوناب) چیست؟

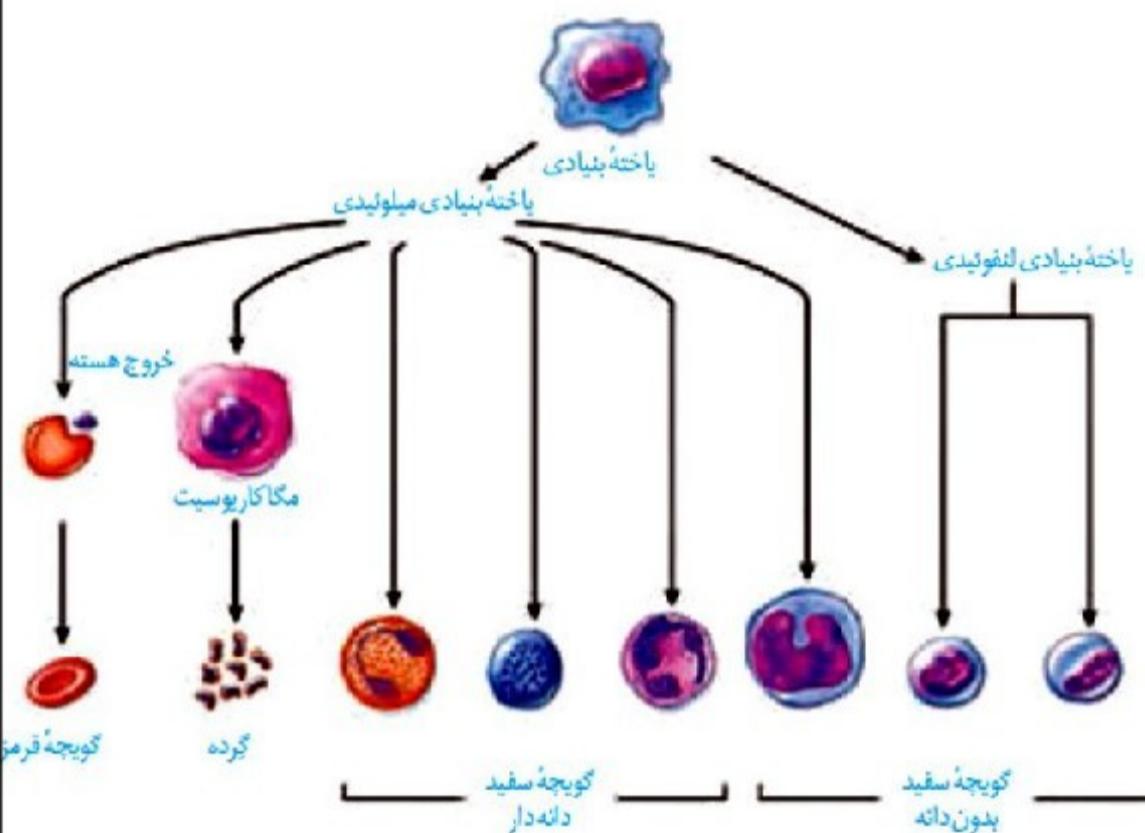
وجود یون های پتاسیم و سدیم در خوناب، اهمیت زیادی دارد چون در فعالیت یاخته های بدن نقش کلیدی دارند. مواد غذایی خوناب شامل کربوهیدرات ها و آمینواسیدها است. اوره، کربن دی اکسید و لاکتیک اسید نیز از جمله مواد دفعی آن هستند.

۹۷- یاخته‌های خونی و پلاکت‌ها در کجا و از چه یاخته‌هایی به وجود می‌آیند؟

تولید یاخته‌های خونی و گرده‌ها در مغز قرمز استخوان انجام می‌شود. در مغز استخوان یاخته‌های بنیادی وجود دارند که با تقسیمات خود، این بخش خون را تولید می‌کنند.

۹۸- یاخته‌های خونی در دوران جنینی در چه اندام‌هایی ساخته می‌شود؟
علاوه بر مغز استخوان، در اندام‌های دیگری مثل کبد و طحال نیز ساخته می‌شود.

۹۹- مراحل تولید یاخته‌های خونی از یاخته‌های بنیادی را بنویسید.

یاخته‌های بنیادی مغز استخوان، یاخته‌هایی هستند که توانایی تقسیم و تولید چندین نوع یاخته را دارند. ابتدا این یاخته‌ها تقسیم می‌شوند و دو نوع یاخته را ایجاد می‌کنند: یاخته‌های بنیادی لنفوئیدی که در جهت تولید لymphocytes ها عمل می‌کنند و یاخته‌های بنیادی میلوبیدی که منشأ بقیه یاخته‌های خونی هستند.

۱۰۰- ویژگی‌های یاخته‌های خونی قرمز را بنویسید.

این یاخته‌ها که گلbul قرمز (گویچه قرمز) نام دارند، بیش از ۹۹ درصد یاخته‌های خونی را تشکیل می‌دهند که به خون، ظاهری قرمزرنگ می‌دهند. این یاخته‌های کروی که از دو طرف، حالت فرو رفته دارند، در هنگام تشکیل در مغز استخوان، هسته خود را از دست می‌دهند و میان یاخته آنها از هموگلوبین پر می‌شود. نقش اصلی گویچه‌های قرمز، انتقال گازهای تنفسی است.

۱۰۱- عمر گلbul های قرمز، فرایند تخریب و ساخته شدن آن‌ها را شرح دهید.

متوسط عمر گویچه‌های قرمز ۱۲۰ روز است. تقریباً یک درصد از گویچه‌های قرمز، روزانه تخریب می‌شود و باید جایگزین شود تخریب یاخته‌های خونی آسیب دیده و مرده در طحال و کبد انجام می‌شود. آهن آزاد شده در این فرایند یا در کبد ذخیره می‌شود و یا همراه خون به مغز استخوان می‌رود و در ساخت دوباره گویچه‌های قرمز مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۱۰۲- برای ساخته شدن گلbul های قرمز، چه موادی لازم است؟

آهن، فولیک اسید و ویتامین B₁₂ لازم است. آهن به صورت گروه هم به پروتئین گلوبین می‌چسبد و هموگلوبین را می‌سازد.

۱۰۳- نقش فولیک اسید در تولید گلbul های قرمز چیست؟

فولیک اسید، نوعی ویتامین از خانواده B است که برای تقسیم طبیعی یاخته‌ای لازم است. کمبود آن باعث می‌شود یاخته‌ها به ویژه در مغز استخوان، تکثیر نشوند و تعداد گویچه‌های قرمز کاهش یابد. کارکرد صحیح فولیک اسید به وجود ویتامین B₁₂ وابسته است. ویتامین B₁₂ فقط در غذاهای جانوری وجود دارد، البته در روده‌بزرگ مقداری از این ویتامین تولید می‌شود.

۱۰۴- اریتروپویتین از کجا ترشح می‌شود و چه نقشی دارد؟

این هورمون توسط گروه ویژه‌ای از یاخته‌های کلیه و کبد به درون خون ترشح می‌شود و روی مغز استخوان اثر می‌کند تا سرعت تولید گویچه‌های قرمز را زیاد کند. این هورمون به طور طبیعی به مقدار کم ترشح می‌شود تا کاهش معمولی تعداد گویچه‌های قرمز را جبران کند.

۱۰۵- اریتروپویتین چه زمانی افزایش می‌یابد؟

هنگام کاهش مقدار اکسیژن خون، این هورمون افزایش می‌یابد که این حالت در کم خونی، بیماری‌های تنفسی و قلبی، ورزش‌های طولانی یا قرار گرفتن در ارتفاعات، ممکن است رخ دهد.

۱۰۶- کدام یاخته‌های خونی علاوه بر خون در بافت‌ها نیز پراکنده‌اند؟ نقش اصلی آن‌ها چیست؟

گلوبول‌های سفید. نقش اصلی آنها، دفاع از بدن در برابر عوامل خارجی است. این یاخته‌ها هسته دارند.

۱۰۷- ویژگی‌های انواع گلوبول‌های سفید را باهم مقایسه کنید.

نام	ویژگی هسته	ویژگی سیتوپلاسم(میان یاخته)	شكل
بازوفیل	دو قسمتی روی هم افتاده	وجود دانه‌های تیره	
ائوزینوفیل	دو قسمتی دَمبلی	وجود دانه‌های روشن و درشت	
نوتروفیل	چند قسمتی	وجود دانه‌های روشن ریز	
مونوسیت	یک قسمتی خمیده یا لوییایی	بدون دانه	
لنفوسیت	یک قسمتی گرد یا بیضی	بدون دانه	

۱۰۸- ویژگی‌های پلاکت‌ها و منشا آن‌ها را بنویسید.

قطعات یاخته‌ای بی‌رنگ و بدون هسته‌ای هستند که درون خود دانه‌های زیادی دارند و از گلوبول‌های خون کوچک‌ترند. زمانی که سیتوپلاسم(میان یاخته) یاخته‌های بزرگی به نام مگاکاریوسیت قطعه وارد جریان خون می‌شوند، پلاکت‌ها در مغز استخوان، تولید می‌شوند.

۱۰۹- درون پلاکت‌ها چه موادی وجود دارد؟ نقش آن‌ها چیست؟

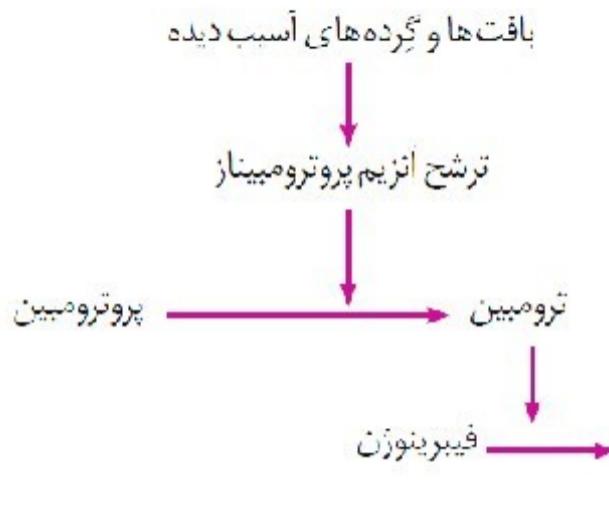
درون آن‌ها دانه‌های کوچک پر از ترکیبات فعال وجود دارد. با آزاد شدن یکی از این ترکیبات از پلاکت‌ها، در محل لخته تشکیل می‌شود. این قطعات دارای پروتئین‌های انقباضی مثل آکتین و میوزین هستند که پس از جلوگیری از خونریزی، به انقباض لخته و جمع شدن آن کمک می‌کنند.

۱۱۰- در خونریزی‌های محدود و جزئی، چگونه از خونریزی جلوگیری می‌شود؟

در این خونریزی‌ها، که دیواره رگ‌ها آسیب جزئی می‌بینند، در محل آسیب، پلاکت‌ها دور هم جمع می‌شوند، به هم می‌چسبند و ایجاد درپوش می‌کنند. این درپوش جلوی خروج خون از رگ آسیب دیده را می‌گیرد.

۱۱۱- در خونریزی های شدید، انعقاد خون چگونه انجام می شود؟

در خونریزی های شدیدتر، پلاکت ها در تولید لخته خون، نقش اصلی دارند. آنها با ترشح مواد و با کمک پروتئین های خون مثل فیبرینوژن، لخته را ایجاد می کنند که تشکیل لخته در محل زخم، جلوی خونریزی را می گیرد. وجود ویتامین K و یون کلسیم (Ca) در انجام روند انعقاد خون و تشکیل لخته لازم است.

۱۱۲- مراحل انعقاد خون را توضیح دهید.

- ۱- هنگام آسیب بافت و پلاکت ها، آنزیمی به نام پروترومویناز از آنها آزاد می شود.
- ۲- این آنزیم، پروتروموین خون را به ترومین تبدیل می کند.
- ۳- ترومین نیز فیبرینوژن محلول در خون را به رشته های فیبرین نامحلول تبدیل می کند.
- ۴- رشته های فیبرین مانند توری، گلبول های قرمز را به هم می چسباند و لخته را ایجاد می کند.

۱۱۳- تبادل مواد در تک یاخته ای ها چگونه انجام می شود؟

در تک یاخته ای ها، نسبت سطح به حجم زیاد است و تبادلات گازی، تغذیه و دفع بین محیط و یاخته، از سطح یاخته انجام می شود.

۱۱۴- انواع دستگاه گردش مواد در جانداران را نام ببرید.

- الف) سامانه گردش آب ب) حفره گوارشی ج) گردش خون باز د) گردش خون بسته

۱۱۵- سامانه گردش آب در چه جاندارانی دیده می شود؟ توضیح دهید.

در برخی بی مهرگان مثل اسفنج، آب از محیط از طریق سوراخ های دیواره، به حفره (هایی) وارد شده و سپس از سوراخ (هایی) خارج می شود. عامل حرکت آب در حفره ها، یاخته های یقه دار هستند که دارای تاثرک اند.

۱۱۶- گردش مواد در جاندارانی مثل هیدر و عروس دریایی چگونه انجام می شود؟

در مرجانیان مثل هیدر آب شیرین، حفره گوارشی پر از مایعات، علاوه بر گوارش، وظیفه گردش مواد را نیز بر عهده دارد. در عروس دریایی، این سامانه انشعاب های زیادی دارد که به گردش مواد در چتر و بازو های جانور کمک می کند.

۱۱۷- کرم های پهن آزادی مثل پلاناریا چگونه مواد را در سلول ها مبادله می کند؟

در کرم های پهن آزادی (غیرانگل) مثل پلاناریا، انشعابات آن به تمام نواحی بدن نفوذ می کند به طوری که فاصله انتشار مواد تا یاخته ها بسیار کوتاه است. در این جانوران حرکات بدن به جایه جایی مواد کمک می کند.

۱۱۸- سلوم (حفره عمومی) چیست؟

با شکل گیری لوله گوارش، در فاصله بین بخش خارجی این لوله و دیواره داخلی بدن، فضایی شکل می گیرد که سلوم یا حفره عمومی بدن نامیده می شود.

۱۱۹- در کرم های لوله ای، انتقال مواد چگونه انجام می گیرد؟

در بی مهرگانی مثل کرم های لوله ای، حفره عمومی بدن (سلوم) با مایعی پر می شود که از آن برای انتقال مواد استفاده می شود.

۱۲۰- جانورانی که دارای سامانه گردش خون باز هستند دارای چه ویژگی هایی هستند؟ مثال بزنید.

در سامانه باز، قلب مایعی به نام همولنف را به حفره های بدن پمپ می کند. همولنف نقش های خون، لنف و آب میان بافتی را بر عهده دارد. این جانوران مویرگ ندارند و همولنف مستقیماً به فضای بین یاخته های بدن وارد می شود و در مجاورت آنها جریان می یابد. بندهایان و بیشتر نرم تنان سامانه گردشی باز دارند.

۱۲۱- حشرات دارای چه نوع گردش خونی هستند؟ توضیح دهید.

در حشرات، قلب لوله‌ای، همولنف را از طریق رگ‌ها به درون حفره‌ایی (سینوس‌ها) پمپ می‌کند. تبادل مواد بین یاخته‌ها و همولنف انجام شده و همولنف از طریق منافذ دریچه دار به قلب بر می‌گردد. دریچه‌های منافذ در هنگام انقباض قلب، بسته هستند.

۱۲۲- ساده‌ترین سامانه گردش خون بسته در چه جانورانی دیده می‌شود؟ توضیح دهید.

در کرم‌های حلقوی، نظیر کرم خاکی، رگ‌های خونی در آنها به صورت شبکه‌ای از سرخرگ، مویرگ و سیاهرگ است. مویرگ‌ها در کنار یاخته‌ها و با کمک آب میان بافتی، تبادل مواد غذایی، دفعی و گاز‌ها را انجام می‌دهند.

۱۲۳- گردش خون در کرم خاکی چگونه انجام می‌شود؟

کرم خاکی دارای یک رگ پشتی است که مثل قلب اصلی عمل می‌کند و قلب لوله‌ای نام دارد که خون را به جلوی بدن کرم خاکی و در مجاورت لوله گوارش، ۵ جفت کمان رگی به صورت قلب کمکی، خون را به سمت پایین و عقب بدن می‌رانند. مویرگ‌ها در تمام قسمت‌های بدن بین رگ پشتی و رگ شکمی قرار گرفته‌اند.

۱۲۴- چه جانورانی دارای گردش خون بسته هستند؟ این نوع گردش خون به چند دسته تقسیم می‌شود؟

گردش خون بسته در مهره‌داران (ماهی‌ها، دوزیستان، خزندگان، پرندگان و پستانداران) دیده می‌شود. گردش خون در مهره‌داران به یکی از دو شکل ساده و مضاعف دیده می‌شود:

۱۲۵- گردش خون ساده در چه جاندارانی دیده می‌شود؟ این نوع گردش خون را توضیح دهید.

در ماهی‌ها و نوزاد دوزیستان وجود دارد. در گردش خون ساده، در یک بار گردش خون در بدن، خون فقط یک بار از حفره‌های قلب عبور می‌کند. قلب این جانوران، دو حفره‌ای است. (یک دهلیز و یک بطن) فایده گردش خون ساده، انتقال یک باره خون اکسیژن دار به تمام مویرگ‌های اندام‌ها است.

۱۲۶- مسیر گردش خون ساده در ماهی را توضیح دهید.

۱- خون از تمام بدن ماهی، از طریق سیاهرگ شکمی وارد دهلیز و سپس به بطن وارد می‌شود. ۲- با انقباض بطن، خون از طریق سرخرگ شکمی به آبشش‌ها فرستاده می‌شود تا تبادل گازها انجام شود. ۳- خون از طریق سرخرگ پشتی از آبشش‌ها خارج شده و پس از تبادل مویرگی با یاخته‌های بدن، وارد سیاهرگ شکمی شده و به قلب بر می‌گردد.

۱۲۷- سینوس سیاهرگی و مخروط سرخرگی در ماهی در کجا واقع هستند؟

قبل از دهلیز، سینوس سیاهرگی و بعد از بطن، مخروط سرخرگی قرار دارد. سینوس سیاهرگی، قسمت انتهایی سیاهرگ است که حفره مانند شده و خون قبل از ورود به قلب وارد آن می‌شود. مخروط سرخرگی، قسمت ابتدایی سرخرگ که حفره مانند است و خون پس از خروج از قلب وارد آن می‌شود.

۱۲۸- گردش خون مضاعف را توضیح دهید و مثال بزنید.

در گردش خون مضاعف، در یک بار گردش خون در بدن، خون دوبار از حفره‌های قلب عبور می‌کند. قلب به صورت دو تلمبه عمل می‌کند: ۱- یک تلمبه با فشار کمتر برای تبادلات گازی (گردش خون ششی). ۲- تلمبه دیگر با فشار بیشتر برای گردش عمومی. این نوع گردش خون در دوزیستان بالغ، خزندگان و پرندگان و پستانداران وجود دارد.

۱۲۹- ساختار قلب دوزیستان چگونه است؟

دوزیستان، قلب سه حفره‌ای با دو دهلیز و یک بطن دارند که بطن، خون را یک بار به شش‌ها و پوست و بار دیگر به بقیه بدن می‌فرستد.

۱۳۰- ساختار قلب ۵ گروه مهره داران را باهم مقایسه کنید.

قلب ماهی ها و نوزادان دوزیستان، دو حفره ای است و شامل یک دهلیز و یک بطن است. قلب دوزیستان بالغ و برخی خزندگان، سه حفره ای و دارای دو دهلیز و یک بطن است. قلب برخی دیگر از خزندگان (مثل کروکودیل)، پرنده‌گان و پستانداران چهار حفره ای و شامل دو دهلیز و دوبطن است.

۱۳۱- جدایی کامل بطن ها در چه جاندارانی رخ می دهد و چه اهمیتی دارد؟

جدایی کامل بطن ها در پرنده‌گان و پستانداران و برخی خزندگان مثل کروکودیل ها (در قلب های چهار حفره ای)، حفظ فشار در سامانه گردشی مضاعف را آسان می کند. فشار خون بالا برای رساندن سریع مواد غذایی و خون غنی از اکسیژن به بافت ها در جانورانی با نیاز انرژی زیاد، مهم است.

پایان سوالات تشریحی فصل چهارم (گردش مواد در بدن) زیست‌شناسی دهم

برای دریافت سریع تر سوالات و جزوایت و تدریس صوتی، در کانال های تلگرام ما عضو شوید:

کانال تلگرام اصلی

@Oloomir

زیست‌شناسی دهم

@bio10ir

زیست‌شناسی دوم دبیرستان

@bio2ir

زیست‌شناسی سوم دبیرستان

@bio3ir

زیست‌شناسی چهارم دبیرستان

@bio4ir

علوم تجربی هفتم و هشتم و نهم

@olooms789

برای دانلود سوالات پایه های هفتم و هشتم و نهم و دهم و سوالات آزمون نمونه دولتی و تیزهوشان به سایت

www.Ava3.ir

www.Olooms.ir

های ما مراجعه نمایید:

کپی برداری و استفاده از این سوالات به هر نحوی مجاز و رایگان است و از لحاظ شرعی هیچ مشکلی ندارد!